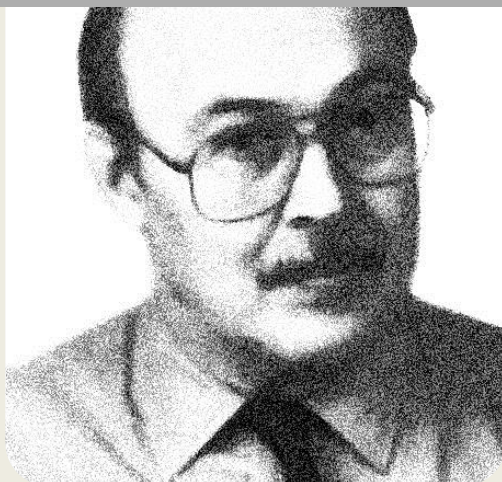

DÍC MIHI ALIQUID, CERVULE ŘEKNI MI NĚCO, JELÍNKU!

**Ze života mukla
a skauta
Josefa Jelínka
Baghýry**

**Zpracoval Jiří Čejka ŘSV
2018**

Dic mihi aliquid, cervule – Řekni mi něco, jelínku!

■ Úvodem

Někdy v červenci 1951 jsem byl spolu s dalšími vězni převezen v zeleném „antonu“ z litoměřické věznice na libkovické komando u Mariánských Radčic na Mostecku. Byl jsem přidělen do cimry G6. Jenomže ti, co v té cimře žili, byli v tu dobu na odpolední šichtě, takže jsem nevěděl, na které posteli budu spát a musel jsem počkat, až se ze šichty vrátí. Po jejich návratu nastalo vzájemné představování a já jsem musel odpovědět na několik otázek, odkud jsem, kolik jsem dostal, za co, a co jsem dělal v civilu. V té cimře stejně jako na celém komandě v té době spolu žili muklové od státního soudu (*muži určení k likvidaci*) a ostatní vězňové (Němci, kolaboranti s nacisty, kriminální případy). Velkým překvapením pro mě bylo, že na má slova, že jsem studoval chemii na fakultě chemického inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze, se ozvalo *já taky a ještě jednou já také*. Byli to dva muklové – Josef Jelínek a Miloš Slezák. Velitelem cimry byl mladý sokol Jiří Chvála z Molitorova u Kouřimi. S jeho dcerou a dvěma vnuky jsem se zcela náhodou setkal (v roce 2015) při vyznamenávání účastníků 3. odboje. Zaslých jsem totiž Jirkovo jméno a oslovil jsem jeho potomky. Velmi je to potěšilo. Na rozdíl od muklů od státního soudu jsem byl odsouzen jen okresním soudem pro zločin sdružení proti státu, což se projevilo mimo jiné i ve výši trestu, a tak trvalo nějaký čas, než mě muklové vzali mezi sebe. Museli mě „prověřit“. Snad k tomu přispělo, že do civilu odešel Míla Kučera z Dřís, velký sokol, který se dobře znal s mou tetou Zorkou Kadeřábkovou z Vínore, svého času náčelnicí Barákovy župy sokolské. Ta pak, těžce nemocná, prožila pět let svého života v komunistickém vězení. Míla ji navštívil a od ní mi přes litoměřickou věznici přišel korespondenční lístek. S Mílou jsem stále v kontaktu, občas mě navštíví (měl svého času příbuzné v blízké Vetlé), třebaže už je mu asi pětadevadesát. Požehnaný věk, co? Fárali jsme na blízkých hlubin-

ných uhelných dolech (já na dolu Kohinoor) a vytvářeli si v rámci možností vzájemné bratrské, kamarádké a přátelské vztahy.

■ Mukl a skaut Josef Jelínek – Baghýra (* 8. 10. 1927 – †21. 4. 2015)

V Bulletinu „Libri prohibiti“ 5/2015 str. 13–14 se píše ... **†21. dubna 2015 zemřel Josef Jelínek – Baghýra (* 8. 10. 1927), skaut a bývalý politický vězeň, po roce 1968 exulant v Erlangenu ve Spolkové republice Německo, vydavatel edice Kolibřík, která byla určena výhradně k pašování do Československa. Spoluzakladatel Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury v Scheinfeldu a člen Společnosti Libri prohibiti, nositel vyznamenání Za zásluhy o Českou republiku.**

Josef Jelínek o sobě a svém muklovském životě vypráví ve svém soukromě vydaném spisku *Dic mihi aliquid, cervule – Řekni mi něco, jelínku* /2001/, mnohé se dozvíme z pozoruhodné publikace *Jirky Pokorného – Ježka Družina Teplička* /1992/ a z Owigova článku *Josef Jelínek – Baghýra* /*Věrní zůstaneme*, KPV ČR 15, Z historie 3. odboje, Skautský oddíl Velená Fanderlika/. Odkazuji zde proto na tyto publikace, které poskytují obraz o tom, co vše se dělo a odehrávalo v lágrech a komandech, kterými Baghýra prošel a posuzuje náš skauting a naši společnost v širších souvislostech. Po návratu z vězení se snažili členové družiny Teplička udržovat vzájemný kontakt. Vzpomínám si, jak mi jeden z nich, mlado-boleslavský Zdeněk Toužimský, původem skaut z Roudnice nad Labem, povoláním fotograf, ukazoval několik fotek z takové sešlosti, na kterých jsem poznal právě Baghýru a pak pátera Františka Daniela Mertha, kterého jsem rovněž znal na libkovickém komandě. O páteru Merthovi jsem napsal krátkou vzpomínku *Páter František Daniel Merth* (2015), dostupnou na internetu na webových stránkách Svojsíkova oddílu a časopisu *Na dobré stopě*. Páter Merth se stal v jáchymovském lágru duchovním rádcem skautské družiny Teplička. Z Baghýrova spisku evidentně vyplývá, jaký pozitivní vliv na něj i na ostatní měl charismatický páter Merth a jak dokázal výrazně ovlivnit jejich další život. Druhou výraznou osobností, s níž navázal Baghýra úzký osobní kontakt, byl děčínský skaut Karel Lešanovský – Kay. Kay neskončil v komunistickém vězení, ale lze ho na základě jeho činnosti považovat za disidenta, který byl za svou činnost oceněn ministrem obrany ČR *Pamětním odznakem účastníka odboje a odporu proti*

komunismu. Sovětská okupace Československa 21. srpna 1968 způsobila, že Baghýra odešel do exilu do západoněmeckého Erlangenu, kde žil až do své smrti. Pochopitelně po listopadu 1989 byl častým hostem ve své vlasti. Po listopadu 1989 jsem získal adresu pátera Mertha a napsal jsem mu do Strašína, kde působil. Odpověděl mi krátce před svou smrtí, že se na mě pamatuje jako na chemika. Zdůraznil, že právě na skauty bylo ve vězení spolehnutí, protože jinak mezi vězni bylo mnoho bonzáků, kteří za získání jakýchkoliv výhod zaprodali spoluvězně.

■ Baghýra plní skautský slib

Baghýra podobně jako mnozí další skauti a skautky přijal dobrovolně svůj skautský slib ve Svojsíkově znění za vlastní závazek povinnosti vůči republice a naplnil tak první bod skautského slibu *Milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí věrně v každé době*. Již za druhé světové války se jako mladíček zapojil do protiněmecké činnosti ilegální organizace *Věrný pes*, která měla svůj skautský podtext. V roce 1946 jej jako příslušníka domácího odboje (za osobní statečnost) vyznamenal prezident republiky Edvard Beneš za osobní statečnost před nepřítelem československou vojenskou medailí „*Za chrabrost*“.

Je zcela logické, že se po únorovém komunistickém puči v roce 1948 podobně jako mnozí další, postavil Baghýra proti komunistickému režimu. Vydávání a distribuce protikomunistických letáků byly prozrazeny a Baghýra se ocitl před státním soudem. Odsouzen byl na šest let, z nichž kratší část strávil na těžbě uhlí, delší část pak v jáchymovském lágru. Já jsem zažil Baghýru několik měsíců na libkovickém komandě litoměřické věznice. Tehdy tam byl počet muklů od státního soudu poměrně vysoký. Počet muklů od okresního či krajského soudu byl poměrně nízký. Muklové se vhodným způsobem sdružovali a vzájemně podporovali. Ti starší, zkušenější a vzdělanější, se snažili vzdělávat a vychovávat nás mladší. Všichni jsme tehdy byli přesvědčeni, že komunistický režim brzy padne. Mně věkově blízký byl Olda Jež z Vratimova, který již nefáral, ale pracoval v prádelně. Olda měl zájem o chemii a tak jsem ho učil organickou chemii, kterou jsem tehdy ovládal, aniž bych k tomu potřeboval nějakou učebnici. Olda si pečlivě zapisoval, co jsem mu vykládal, dokonce si obstaral první díl Lukešovy *Organické chemie*. Pak došlo k nečekané mimořádné události a ta, možná, způ-

sobila, že okamžitě byli všichni muklové od státního soudu transportováni podle ústního podání jednoho mukla do borské věznice (zatímco v publikaci o družině Teplička se píše o věznici v Mostě), a odtamtud do jáchymovských lágrů. Mezi nimi byl také Olda Jež. Blok se zápisy a učebnice organické chemie zůstala u jednoho Němce, který s Oldou pracoval v prádelně. Na lágru působil kolaborant, kterému jsme říkali Atom, povoláním drogist, který předstíral, že dělá nějaký výzkum pro uhelné doly a tak tam měl malou laboratoř. U doktora občas vyloudil trochu tinktury amary, která obsahovala alkohol. Měl možnost dostat se občas do mostecké věznice a obstarat si odtamtud nějakou odbornou literaturu. Od toho Němce z prádelny vymámil Oldovu učebnici chemie a údajně ji přes někoho z mostecké věznice prodal za alkohol. A tak mně po Oldově odjezdu zůstal jen jeho blok poznámek, který jsem si přes brigádníka nechal poslat domů. Po pádu totalitního režimu jsem na ústředí KPV ČR získal Oldovu adresu a po čtyřiceti letech jsem mu blok poslal s přiloženým dopisem. I když jsem Oldovu odpověď urgoval, dodnes se mi neozval, bohužel. Nás muklů pak zůstalo v Libkovicích jen pár. Šlo o politické vězně odsouzené okresními a krajskými soudy, mezi kterými byl František Štěrbá z Mikulova, se kterým jsem se velmi sblížil. Je docela možné, že důvodem odsunu muklů do Jáchymova nebyla ona mimořádná událost, jak jsem si myslel, ale způsobil to nedostatek muklů pro práci v jáchymovských uranových dolech. Mám schováno několik jeho dopisů, které mi poslal prostřednictvím brigádníka ze šachty. Bohužel jeho stopa pak mizí.

■ Nepodařený útěk

Chtěl bych se pokusit krátce zmínit onu mimořádnou událost. Šlo o neúspěšný pokus o útěk dvou muklů – Františka Bíma a Stanislava Ouředníka. Na libkovicím komandě bylo zavedeno, že v době, kdy vězňové nefárali, vykonávali různé práce v prostorách komanda, občas také mimo ně. František se Standou pracovali mimo lágr na výkopu, který měl snad vést vodovodní potrubí do komanda. Chodil s nimi jeden ozbrojený dozorce – bývalý horník. Nosili místo vězeňských šatů více méně civilní oblečení, podobné tomu, které používali na šachtě, takže v podstatě byli k nerozeznání od civilů. V ten osudný den procházel kolem jejich pracoviště pohřeb, na který se dozorce díval. Oni ho trochu přitukli, vzali mu revolver a utekli. Bohužel každý utíkal jinam, František někam do Flájí a Standa

do vnitrozemí. Byl vyhlášen poplach, proveden záťah. Františka stihli zajmout ještě týž den v noci. Standa unikal, ale asi za čtrnáct dní byl chycen při pokusu o přechod hranic. Proč to vím? Setkal jsem se s oběma v litoměřické věznici, kde čekali na soud, a já měl výstup. František v litoměřické věznici dělal chodbaře a tak mi mohl všechno vyprávět. Se Standou jsem mluvil jen přes dveře cely. Byl na samotce a měl půst. Informace o Standovi zcela mizí, zatímco František, který strávil řadu let v Leopoldově, koncem šedesátých let emigroval. Nakonec dožil v Curychu. Do Československa začal jezdit po listopadu 1989. Od té doby jsme byli v osobním i písemném kontaktu. Byl jsem spolu s Františkovým a mým přítelem dr. Zdeňkem Poustou přítomen ukládání Františkovy urny do rodinného hrobu na libotenickém hřbitově u Roudnice nad Labem. František byl podřipský rodák, takže jsme k sobě měli blízko. Následující den po neúspěšném Františkově a Standově pokusu o útěk byli všichni muklové od státního soudu deportováni do věznice *Na Borech* či do Mostu (?) a odtamtud do Jáchymova, jak jsem se později dozvěděl. Mezi těmito mukly samozřejmě byl také Josef Jelínek – Baghýra. Nevěděl jsem, že po okupaci Československa ruskými vojsky v roce 1968 emigroval. Osobní i písemný kontakt s ním jsem obnovil až po listopadu 1989. Ten trval až do jeho smrti.

■ Baghýra mezi skauty v Praze a v Kolíně

Nahrával jsem si po listopadu 1989 na magnetofonové pásky některé rozhlasové především skautské pořady (zejména na stanici Praha 6 – Svobodná Evropa), mezi nimi i vyprávění pátera Františka Daniela Mertha a po jeho smrti také pořad o páterovi. V klubovně KPV ČR 15 v pražské Revoluční ulici, kde se pravidelně schází pražská družina Skautského oddílu Velena Fanderlika, jsem pak přetáčel Baghýrovi tyto nahrávky pro něho. Tam jsem také poznal muklyni Zdenku Hnátkovou – Kastelánku, která byla svého času spolužačkou Baghýry. Krásné vzpomínky jsem si odnesl z kolínského sněmu Skautského oddílu Velena Fanderlika, kde jsme mnohé chvíle prožili v četných diskusích společně Baghýra, Kastelánka, děčínský Karel Lešanovský – Kay a já samozřejmě spolu s dalšími členy oddílu. Baghýra mi tehdy přivezl a věnoval několik sbírek básní pátera Mertha, o jejichž vydání se zasloužil.

Baghýra byl odkojen skautingem, po válce působil jako vůdce vlčácké smečky, později, zejména po listopadu 1989, svými články a úvahami přispíval do muklovských, skautských i jiných časopisů a sborníků. Nám přispěl několika články do sborníku *Skautský oddíl Velená Fanderlika – svědomí českého skautingu* (2009), který díky skautkám Jitce Radkovičové a Zuzce Novákové je k dispozici na CD a na internetu. Baghýra dožil v německém městě Erlangen. Mimo jiné působil v Československém dokumentačním středisku nezávislé literatury v Scheinfeldu. V bulletinu *Libri prohibiti* 5/15 (2015) se uvádí, že byl jeho spoluzakladatelem. Ze slov Kastelánky a Kaye plyne, že mezi nimi a Baghýrou vzniklo velmi pevné pouto, které přerušil až jejich odchod na věčnost. Při telefonických rozhovorech s Kayovou manželkou Aťkou, členkou Svojsíkova oddílu, často nejen na Kaye, ale i na Baghýru a Kastelánku vzpomínáme. I ty večery plné zajímavých rozhovorů, které jsem strávil s Baghýrou na libkovickém komandě v cimře G6, patří k nezapomenutelným. Škoda, že jich nebylo více. Jejich náhlé a nečekané ukončení a přesun Baghýry a ostatních od státního soudu nás, kterých se to netýkalo, velmi poznamenalo a hluboce zasáhlo. Mnohé se poté totiž na libkovickém lágru změnilo zejména v mezilidských vztazích.

■ Baghýra – člověk, skaut, mukl

Baghýra byl zásadový člověk, mukl, skaut a velký a oddaný vlastenec, který se snažil nazývat vše správným jménem a nebrat si přitom žádné servítky. V žádném případě však nebyl nacionalistou. Skautský slib ve Svojsíkově znění byl pro něho celoživotním závazkem. Je proto zcela logické, že již ve svém mládí byl účastníkem nejprve protinacistického, ale později také protikomunistického odporu a odboje. Za své zásluhy byl vyznamenán prezidentem Benešem a prezidentem Havlem. V době, kdy v ruskými vojsky okupovaném Československu probíhala tzv. normalizace, žil jako exulant v Západním Německu a sehrál významnou roli ve svém působení proti komunistické totalitě a svým způsobem přispěl k jejímu pádu. U vědomí toho navštěvoval naši republiku po listopadu 1989, kde však zažil nejen mnohá překvapení, ale i četná zklamání, jak o tom zcela otevřeně psal ve svých člancích. Obávám se, že zklamání z československého a českého polistopadového vývoje ho provázelo až do posledních dnů jeho života. Myslím, že se vytvořil významný skautský tandem Josef Jelínek – Baghýra a Karel Lešanovský – Kay, který výrazným způsobem přispěl do naší

protitotalitní literatury. Oba totiž jako skauti byli *stejné krve*, jak to chápe Rudyard Kipling ve své *Knize džunglí*. Jinak by to snad ani nebylo možné. Baghýra díky svým technickým možnostem nepochybně pomohl ke zpracování některých Kayových publikací. Kay mimo jiné napsal na základě rozeslaných dotazníků a vlastních studií v příslušných archivech pozoruhodnou publikaci *Se štítem a na štítě, Nezradili skautský slib* (2000). Shromáždil tak údaje o několika stech skautů a skautech, kteří byli za svou protikomunistickou činnost odsouzeni a vězněni. Kay svůj spis považoval za otevřený a předpokládal, že bude stále doplňován. První doplněný seznam byl ústředím Junáka zájemcům distribuován v roce 2004.

■ Vilém Prečan o skautingu a komunismu

Historik Vilém Prečan, se kterým Baghýra spolupracoval v Scheifeldu, napsal v úvodním textu uvedené Kayovy knihy mimo jiné *Zásady skautského hnutí a lidské postoje, vštěpované každé skautce a každému skautovi, pociťoval komunistický režim jako bytostně nepřátelské. Byly protichůdné komunistické ideologii a totálnímu nároku, který si komunistický režim činil na každého občana. Jejich šíření muselo být znemožněno a spolu s nimi museli být zneškodněni ti, kdo byli oceňováni jako protivníci, ti, kteří nebyli ochotni se podrobit či by se mohli postavit na odpor, nebo se skutečně zapojili do protikomunistického odboje. Kniha je rozsáhlou dokumentací o soudní persekuci českého skautingu, jeho funkcionářů a aktivistů, i těch, kdo prošli skautskou výchovou a byli nositeli jeho myšlenek, byli oddáni svobodě, zásadám lidskosti, bratrství, hájili právo na samostatné myšlení a rozhodování...*

■ Baghýra hodnotí

Baghýra přispěl do námi připraveného výše citovaného sborníku *Skautský oddíl Vělna Fanderlika – svědomí českého skautingu* dvěma kritickými články (a) *Skauting ve vězení*, str. 133–136 a (b) *Skauti v kriminále*, str. 137–142. Po pravdě řečeno, podobné závěry, týkající se naší poválečné nekomunistické i komunistické politické sféry lze nepřímou odvozovat či vyvozovat a interpretovat také z paměti Prokopa Drtiny, významného poválečného člena Československé stra-

ny národně-socialistické a tehdejšího ministra spravedlnosti *Československo můj osud* (1982/1992), i když sám Drtina nastalou situaci takto kriticky neinterpretuje a selhání nekomunistických politiků zcela otevřeně nepřiznává. Spíše píše jen o zklamání? V tomto smyslu mu proto příliš nerozumím. Za pozornost stojí objektivní a velmi kritická charakteristika té doby, prezentovaná v člancích politologa Stanislava Balíka – Ježka, vůdce Jesenické LŠ. Drtinův text lze v podstatě proto dodatečně interpretovat nepřímou, zatímco Ježek přímo potvrzuje slova Baghýrova. Baghýrova velmi kritická slova se vztahují rovněž k obnově skautského hnutí a Junáka z let 1968–1970 a v období po *sametové revoluci*. Také v tomto případě Baghýra velmi ostře a nekompromisně vyslovuje své výhrady. Odkazuji zde čtenáře na oba výše uvedené Baghýrovy články. Konec konců, po pravdě řečeno, Baghýrova kritika se netýká jen obnovy skautského hnutí, ale v širších souvislostech i problémů, omylů, selhání a chyb spojených s obnovováním demokratické společnosti v Československu.

■ Několik citací z Baghýrových článků

Dovolím si zde uvést jen několik myšlenek z citovaných Baghýrových dvou článků: ... *Já měl to štěstí, že jsem se za protektorátu nějak přimotal do Káčat – čili Klubu českých turistů. A tam jsem se dostal do oddílu Pepíka Zikána. Rychle mi došlo, že si tu vlastně Bobr pěstuje ilegální skauting se vším všudy, jenom bez těch vnějších atributů. Ale skládali jsme odborky, lovili Tři orlí pera a na tajno, za přítomnosti jenom vybraných, skládali skautský slib včetně věrnosti Československé republice. Pod Bobrovým vedením jsem dokonce koncem války založil vlastní družinu, jejíž členy jsem pomalu připravoval na dobu svobodného skautingu. Všichni jsme si také „omočili“ v pražském Květnovém povstání – já bezprostřední blízkosti našeho bydliště – na Trojském mostě. „Napařili“ mi za to Medaili za chrabrost a o dva roky později už jsem zase byl zrádce lidu, nohsled kapitalistů a Státní soud mi „napařil“ šest let těžkého žaláře. A že prý jsem jako skautský vůdce kazil mládež.*

Snad je tedy legitimní, když se trochu zamyslím, v čem je „zakopán pes“ a proč právě skauting – přes určitá trapná selhání jeho některých špičkových činovníků – byl schopen vychovat většinu onoho malého zlomku národa, který byl statečný

a za který se ten zbabělý zbytek, když nám zase řízením osudu svoboda spadla do klína, schovali.

*Často jsme se sami divili, jak vzájemně naprosto neznámí vězňové rychle poznávali, že jsou oba skauti, a tak mohlo odpadnout ono jinak nutné vzájemné oťukávání a prověřování... Prostě skauting to není jen uzlování, pár táborových staveb... Skauting začíná od té nadstavby... Proto také skauting není nějaká perioda v lidském životě, ale doživotní vyznání – a to se na člověku podepíše a vyznačuje z něho... **Prečan má pravdu. Jím uvedené vlastnosti skutečně charakterizují skautskou výchovu a tím, že je komunismus považoval za smrtelně nebezpečné pro svou ideologii, vystavil sám sobě vysvědčení. Když vyčíslíme počet skautů k počtu obyvatel a počet „odsezených let“ neskautů v době věznění skautů, dostaneme až neuvěřitelné číslo potvrzující míru nenávisti i strachu bolševiků před skautingem.***

Skauting provozovaný za podmínek koncentračního tábora je samozřejmě netypický a přizpůsobený možnostem. Důraz je kladen téměř výlučně na duchovní stránku – až na několik málo výjimek... V době, kdy člověk ztratil vše, je ponižován na každém kroku a sražen na úroveň otrocka, kdy sebeblbější bachař má nad jeho životem a zdravím absolutní moc – tehdy čerpá sílu z toho, co mu v mládí dal skauting. Po dlouhé měsíce mu může bachař podvázat návštěvy rodinných příslušníků, zakázat dopisy, všemožně ho týrat, oddělit ho samovazbou či korekcí od ostatních vězňů – to jediné, kam „nedosáhne“, je buď hluboká víra v Boha, nebo – skauting.

Co dělal vůdce skautského oddílu – který je přece také svým způsobem učitelem – jinak? Především formoval charakter svých svěřenců. Budil v nich radost z „každodenního dobrého činu“, důsledně dbal, aby silnější pomáhal slabšímu..., místo šovinismu učil, že skaut je bratrem každého skauta... Nejen že to nevedlo k redukovanému vlastenectví, ale naopak k vlastenectví bez velkých slov a mávání fangličkami. Vlastenectví, které vytrvalo i v dobách, kdy „šlo o krk“ a kdy ti s fangličkami byli dávno ve sklepě. Snad existuje vysvětlení: Vůdcem oddílu se stane člověk s přirozenou autoritou a odpovídajícím charakterem a teprve jako takto identifikovaný jde na Lesní školu či do různých kurzů pro vedení oddílů. Oproti učitelům ve škole spočívá zásadní rozdíl v tom, že ti napřed vystudují pedagogiku a teprve pak se ukáže, jestli jsou žáčkům pro legraci, nebo zda jsou skuteční pedagogové.

Když naši letci dorazili do Anglie, jejich vůbec prvním činem bylo požádat o registraci jako československý exilový skauting. Nepodařilo se mi zjistit, jak byl tento základní oddíl silný, kolik oddílů existovalo i u pěšáků či tankistů, ale je skutečností, že většina s námi zavřených důstojníků-západáků prošla skautskou výchovou.

*Když v roce 1968 přišli Rusáci, tak jsem sbalil rodinu a šel do exilu. Na další pro-
tektorát včetně věznění na Borech už jsem neměl nervy. Čekali jsme kdovíjaké
potíže, ale všechno probíhalo hladce a časem jsem dokonce našel kontakt na
krajany, kteří byli ochotni proti komunismu také něco dělat. S historikem
dr. Prečanem, spisovatelem Vladislavem, Grůšou, Tigridem, Medkem a dalšími
jsme tu na zámku hraběte Schwarzenberga v Scheinfeldu založili Dokumentační
středisko československého samizdatu, kde jsme se starali o rozmnožování
a rozesílání „ineditní“ literatury našim zahraničním nakladatelstvím, institutům
slavistiky západních univerzit, proslulým knihovnám (British Library, Knihovna
kongresu USA atd.) Mnoho takto uveřejněných knížek bylo přeloženo do cizích
jazyků a československá literatura se stala náhle na Západě pojmem. Snad tohle
také trochu přispělo k Nobelově ceně pro českého básníka.*

***A tak se stalo, že mi v roce 1998, k osmdesátému výročí republiky, prezident
Václav Havel tak nějak zarámoval život Medailí za zásluhy... Když jsem seděl
ve Vladislavském sále na Hradě a víceméně zděšeně koukal, kam jsem se to
dostal, tak mi táhlo hlavou, jakou to vlastně mám vlast. Celý život se snažíš
chovat se jako opravdový skaut, věříš stejným ideálům a jednou tě ta tvoje
vlast málem zamorduje v uranových dolech a o pár let později ti prezident dá-
vá medaili a říká „hodnej, hodnej“. Někdy dělá osud pěkné kotrmelce.***

**K těmto Baghýrovým slovům není třeba cokoli dodávat. Snad přece jen veli-
ce důležitou poznámku. Skaut a mukl Josef Jelínek – Baghýra splnil svůj skaut-
ský slib a vykonal mnoho prospěšného pro náš skauting a pro naši společnost
a republiku. Neměl by být zapomenut!**

■ Závěrem

Zakladatel našeho skautingu Antonín Benjamin Svojsík v roce 1938 krátce před
svou smrtí po návratu ze Sovětského Svazu prohlásil, že „**totalita vylučuje**

skauting a skauting vylučuje totalitu“. Jakoby předvídal tragický osud Československé republiky a českého a československého skautingu, kterými byly nástup nacistické a po ní komunistické totality, jež vedly k likvidaci demokracie v naší zemi, zákazu skautingu, deportacím do koncentračních táborů a popravám odpůrců obou těchto režimů a holokaustu. Skauti a skautky, vědomi si Svojsíkova skautského slibu, ve své většině zachovali věrnost republice a sloužili jí věrně mnozí i za cenu obětí nejcennějších – vlastních životů. V našem skautském hnutí ovšem také působili skauti-komunisté a skauti-spolupracovníci StB. Činnost těch prvních popisuje děčínský Kay ve svých publikacích, těm druhým je věnována pozornost v pěti sbornících SOVF, zpracovaných dokumentační skupinou Skautského oddílu Velen Fanderlika (Orel, Owigo, Pedro, Kim et al.). Historie našeho skautského hnutí se píše především ve střediscích, oddílech, smečkách a rojích. Přesvědčil jsem předsedu Historické komise Cida, aby tato slova vložil do svého projevu na sněmu Junáka v roce 1990. On tak učinil, ale setkal se s nesouhlasem A. Suma. Jak dokládají četné zprávy, články a další publikace i rozhlasové a televizní pořady, tam „dole“ skauti a skautky ve své většině totiž v těch krizových obdobích obstáli se ctí. Objektivní kritické komplexní zhodnocení více jak stoleté historie naše skautského hnutí však stále chybí. Snad se jednou stane předmětem studia kvalifikovaného skauta-historika nebo diplomanta či doktoranda příslušného oboru? Některé dostupné vysokoškolské i středoškolské práce, zaměřené zatím spíše jen na některá zejména dílčí krizová období, tomu nasvědčují. Jistým problémem je tzv. *orální historie*, které se v často v těchto pracích využívá. Pamětníci se vyslovují k minulosti značně vzdálené a jejich *paměť* nezaručuje objektivitu jejich slov. Mnoho dokladů a jiných písemností a movitých materiálů bylo zničeno, ty, které „přežily“, jsou rozptýleny zejména mezi oldskauty a jejich přehledná evidence není k dispozici. Skautský institut ABS podniká v těchto souvislostech příslušné kroky. Věřme, že bude úspěšný.

Skauting v národním i světovém měřítku je jako výchovné hnutí mládeže a svým způsobem i dospělých ve svém působení nezastupitelný a nenahraditelný. Právě proto je pro totalitní režimy všeho druhu nepřijatelný, jak to dokládá jeho více jak stoletá historie. Lidstvo je svým způsobem nemocné. To ovšem znamená, že také celá lidská společnost je nemocná. Konec konců, dokládají to střety, konflikty a lokální války atp., ať už na podkladě ideologických a politických, náboženských, národnostních, ekonomických a dalších příčin. Skauting je

světové výchovné hnutí, zaměřené především na výchovu mládeže, jehož filozofie je založena na duchovních mravních principech, humanismu a na světovém bratrství bez rozdílů barvy pleti, náboženských i třídních. Oprávněnost své existence dokládá více jak stoletá historie světového skautského hnutí, opírající se o tři základní principy, skautský zákon a skautský slib a zásadu *Jednou skautem – skautem navždy*. Není proto pochyb, že lidská společnost a každý lidský jedinec skauting potřebují. A ten se opírá ve svém působení právě o jedince typu Josefa Jelínka – Baghýry. Kéž by jemu podobných lidí měla společnost co nejvíce!

Roudnice nad Labem, prosinec 2017

Jiří Čejka ŘSV

Bratru ing. Zdeňkovi Navrátilovi – Fetiškovi, ŘSV, děkuji za věcné připomínky a komentář k mému textu. Bratru Josefu Přechovi – PePovi děkuji za grafickou úpravu textu.